

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський національний технічний університет
Механіко-технологічний факультет

ЗВІТ
ПРО ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ № 12
з навчальної дисципліни “Базові методології та технології програмування”

ПРОГРАМНА РЕАЛІЗАЦІЯ АБСТРАКТНИХ ТИПІВ ДАНИХ

ЗАВДАННЯ ВИДАВ:

доцент кафедри кібербезпеки
та програмного забезпечення
Доренський О. П.

ВИКОНАВ:

студент академічної групи КН-23
Клюй А.Я.

ПЕРЕВІРИВ:

викладач кафедри кібербезпеки
та програмного забезпечення
Дресєва Г.М.

МЕТА: набути ґрунтовних вмінь і практичних навичок об'єктного аналізу й проектування, створення класів С++ та тестування їх екземплярів, використання препроцесорних директив, макросів і макрооператорів під час реалізації програмних засобів у кросплатформовому середовищі Code::Blocks.

ЗАВДАННЯ ДО ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ:

1. Як складову заголовкового файлу `ModulesПрізвище.h` розробити клас `ClassLab12_Прізвище` - формальне представлення абстракції сутності предметної області (об'єкта) за варіантом, - поведінка об'єкта якого реалізовує розв'язування задачі 7.1.

2. Реалізувати додаток `Teacher`, який видає 100 звукових сигналів і в текстовий файл `TestResults.txt` записує рядок "Встановлені вимоги порядку виконання лабораторної роботи порушено!", якщо файл проекту `main.cpp` під час його компіляції знаходився не в `\Lab12\prj`, інакше — створює об'єкт класу `ClassLab12_Прізвище` із заголовкового файлу `ModulesПрізвище.h` та виконує його unit-тестування за тест-сютом(ами) із `\Lab12\TestSuite\`, протоколюючи результати тестування в текстовий файл `\Lab12\TestSuite\TestResults.txt`.

ВАРІАНТ № 37

ЗАДАЧА 12.1

Дано наступну сутність предметної області (об'єкт).

Об'єкт¹ (екземпляр) класу `ClassLab12_Прізвище`, як абстракція даної сутності предметної області, за наданим інтерфейсом забезпечує:

- надання² значень своїх атрибутів;
- надання значення кількості рідини і «лави» (об'єму)³;
- зміну значення заданого атрибута(ів)⁴

¹ Під час створення об'єкта класу всі його атрибути ініціалізуються конструктором.

² Під наданням розуміється повернення результату відповідними функціями-членами об'єкта класу.

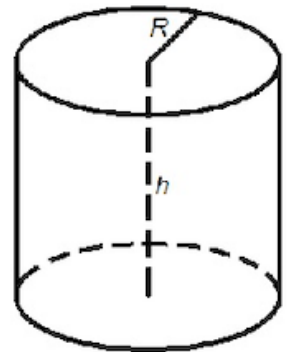
³ Об'єм обчислюється і повертається відповідного функцією-членом (методом) об'єкта класу за значеннями його

⁴ Всі дані-члени класу є закритими (private); доступ до них (читання, запис) реалізують відповідні відкриті функції-члени (public), які у свою чергу забезпечують валідацію вхідних

Об'єм циліндра рівний добутку площі його основи на висоту:

$$V = \pi R^2 h \quad \text{або} \quad V = S_o h$$

де, V - об'єм циліндра,
 S_o - площа основи,
 R - довжина радіуса,
 h - висота.

ХІД РОБОТИ

1. СТРУКТУРА ПРОЕКТУ

Lab12/

```

├── README.md
├── prj/
│   ├── ModulesKlui.h
│   ├── ModulesKlui.cpp
│   └── main.cpp
├── Software/
├── TestSuite/
└── Report/
  
```

Де,

- `README.md`: файл з описом проекту, цілей, інструкцій з використання та налаштування.

- `prj`: тека з вихідними кодами проекту.

- `ModulesKlui.h`: заголовковий файл із визначенням класів `ClassLab12_Klui` та `Lava Lamp`.

- `ModulesKlui.cpp`: файл із реалізацією методів класу `Lava Lamp`.

- `main.cpp`: головний файл проекту, що містить реалізацію класу `Lava Lamp` де створюється об'єкт цього класу, встановлюється значення атрибутів і обчислюється загальний об'єм лампи.

- `Software`: тека з додатковим бібліотеками

- `TestSuite`: тека з тестовими сценаріями та тестовими файлами для автоматизованого тестування функціональності класу `Lava Lamp`.

- `Report`: тека з документацією та звітами по проекту, включаючи опис архітектури, результати тестування, аналіз відповідності стандартам ISO/IEC 12207.

2. ВИКОНАННЯ ОБ'ЄКТНОЇ СУТНОСТІ, АНАЛІЗУ І ПОСТАНОВКИ ЗАДАЧІ 12.1

2.1) Концептуалізація предметної області

Предметна область: лавова лампа (`Lava Lamp`):

Атрибути:

- об'єм рідини (`fluidVolume`): кількість рідини в лампі;
- об'єм лави (`lavaVolume`): кількість лави в лампі;
- висота лампи (`height`): висота лампи від основи до верхівки;
- радіус основи лампи (`radius`);

Функції:

- ініціалізація об'єкта (конструктор): створення об'єкта з початковими значеннями атрибутів;

- встановлення значень атрибутів: методи для встановлення значень об'єму рідини, лави, висоти та радіуса;
- отримання значень атрибутів: методи для отримання значень об'єму рідини, лави, висоти та радіуса;
- обчислення загального об'єму лампи: метод для обчислення сумарного об'єму рідини та лави в лампі.

2.2.) Об'єктний аналіз

Сутності:

- абстрактний клас `ClassLab12_Klui`, що визначає інтерфейс для обчислення об'єму;
- конкретний клас `LavaLamp`, що реалізує інтерфейс абстрактного класу та додає атрибути для моделювання лавової лампи.

2.3) Визначення інтерфейсів сутностей ПрО:

Клас `ClassLab12_Klui`: містить метод `calculateVolume()`, який буде реалізовано в похідному класі.

Клас `LavaLamp`:

- Атрибути:
 - `double fluidVolume`: об'єм рідини
 - `double lavaVolume`: об'єм лави
 - `double height`: висота лампи
 - `double radius`: радіус основи лампи
- Методи:
 - `void setFluidVolume(double volume)`: встановлює об'єм рідини
 - `double getFluidVolume() const`: повертає об'єм рідини
 - `void setLavaVolume(double volume)`: встановлює об'єм лампи
 - `double getLavaVolume() const`: повертає об'єм лави
 - `void setHeight(double height)`: встановлює висоту лампи
 - `double getHeight() const`: повертає висоту лампи
 - `void setRadius(double radius)`: встановлює радіус основи лампи

- `double getRadius() const`: повертає радіус основи лампи
- `double calculateVolume() const`: обчислює загальний об'єм лампи

2.4) Аналіз та постановка задачі 12.1.

Лавова лампа складається з основних компонентів: рідни та лави. Ці компоненти мають певні об'єми, і лампа також має фізичні характеристики такі як висота та радіус основи.

Постановка задачі: розробити клас `ClassLab12_Klui`, який забезпечує:

- ініціалізацію об'єкта з усіма атрибутами за допомогою конструктора.
- надання значень атрибутів об'єкта через відповідні методи.
- обчислення загального об'єму рідини і лави в лампі.
- зміну значень атрибутів об'єкта через відповідні методи.

3. ПРОГРАМНА РЕАЛІЗАЦІЯ АБСТРАКЦІЇ СУТНОСТІ ПРЕДМЕТНОЇ ОБЛАСТІ В ЧАСТИНІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМНОГО ЕЛЕМЕНТА

3.1) Аналіз вимог до програмного модуля (класу C++) задачі 12.1

- Ініціалізація об'єкта: клас повинен мати конструктор, який ініціалізує всі атрибути об'єкта при його створенні;
- Приватні дані члени: атрибути класу (`fluidVolume`, `lavaVolume`, `height`, `radius`) повинні бути оголошені як приватні для забезпечення інкапсуляції;
- Публічні методи доступу: клас повинен мати методи для встановлення (`setFluidVolume`, `setLavaVolume`, `setHeight`, `setRadius`) і отримання (`getFluidVolume`, `getLavaVolume`, `getHeight`, `getRadius`) значень атрибутів. Методи встановлення значень повинні забезпечувати валідацію вхідних даних;
- Обчислення об'єму: клас повинен мати метод `calculateVolume()`, який обчислює загальний об'єм лампи за заданою формулою;
- Вивід інформації про лампу: клас повинен мати метод `printLampInfo()`, який виводить інформацію про лампу, включаючи об'єми рідини та лави, висоту, радіус і загальний об'єм.

Лістинг програми

- Заголовковий файл `ModulesKlui.h`
- Файл реалізації `ModulesKlui.cpp`
- Основний файл `main.cpp`

ВИСНОВОК

??????

ВІДПОВІДЬ НА ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ДО ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНОЇ РОБОТИ

1. Абстрагування є одним з основних методів теоретичного пізнання, що дозволяє упорядковувати складну реальність, спрощуючи та узагальнюючи її для кращого розуміння та аналізу. Абстрагування полягає в виділенні суттєвих характеристик явищ або об'єктів, ігноруванні несуттєвих деталей та створенні абстрактних моделей, які відображають важливі аспекти досліджуваних явищ. На основі описаного процесу, можна сформулювати визначення поняття «абстракція». Це метод спрощення та узагальнення складних реальних явищ або об'єктів шляхом виділення їх суттєвих характеристик і відкидання несуттєвих деталей для створення узагальнених моделей та концепцій, що полегшують розуміння, аналіз та вирішення задач на основі емпіричних даних і фактів.

2. Об'єктна декомпозиція задачі є ключовим методом аналізу та проектування в об'єктно-орієнтованому програмуванні (ООП). Цей метод полягає у розбитті складної задачі на менші, більш керовані компоненти, які відображають

реальні або концептуальні об'єкти проблемної області. Під час об'єктної декомпозиції задачі визначають і описують такі аспекти:

1) сутності (об'єкти): виявляють основні об'єкти, які мають важливе значення для вирішення задачі. Кожен об'єкт представляє певний елемент системи або процесу;

2) атрибути об'єктів: визначають властивості або характеристики об'єктів, які необхідні для їх опису та взаємодії. Атрибути описують стан об'єкта;

3) методи (операції): визначають функції або операції, які можуть виконувати об'єкти. Методи визначають поведінку об'єкта та способи взаємодії з іншими об'єктами;

4) зв'язки між об'єктами: описують взаємозв'язки між об'єктами, включаючи асоціації, агрегації та композиції. Зв'язки показують, як об'єкти взаємодіють і залежні один від одного;

5) ієрархії об'єктів: визначають ієрархічні структури, такі як наслідування, де одні об'єкти успадковують властивості та поведінку інших. Це допомагає організувати об'єкти за рівнями абстракції;

6) інтерфейси об'єктів: описують публічні методи та властивості, через які зовнішні об'єкти можуть взаємодіяти з даним об'єктом. Інтерфейси визначають контракти для взаємодії між об'єктами;

7) модулі та компоненти: розподіляють об'єкти на логічні модулі або компоненти, що полегшує управління складністю системи та її підтримку.

3. Концептуалізація предметної області - це процес визнання, структурування та систематизації знань про об'єкт дослідження.

Результати концептуалізації предметної області як метода пізнання (дослідження):

1) структурована інформація про предметну область, яка допомагає краще розуміти її сутність та взаємозв'язки;

2) візуалізація, що відображає основні компоненти та їхні взаємозв'язки, спрощуючи розуміння складних систем;

3) чітко визначені концепції та моделі сприяють більш цілеспрямованому та структурованому підходу до подальших досліджень;

4) визначення зв'язків між об'єктами;

5) реалізація програмного забезпечення відповідно до розроблених моделей та архітектури;

6) створення технічної документації, включаючи документацію для користувачів та розробників.

4. Аналіз сутності предметної області – це процес вивчення та моделювання основних об'єктів, їх властивостей і взаємозв'язків у предметній області для створення програмного забезпечення.

Структура або алгоритм об'єктного аналізу предметної області задачі в програмуванні включає кілька ключових кроків: 1) Визначення вимог; 2) Ідентифікація сутностей; 3) Визначення атрибутів; 4) Визначення зв'язків між сутностями; 5) Визначення поведінки сутностей; 6) Вивчення життєвого циклу сутностей; 7) Визначення обмежень і правил валідації; 8) Моделювання та прототипування; 9) Документування результатів

5. Для створення класу, який реалізує абстрактний тип даних у заголовковому файлі C++, можна дотримуватися наступної методики: 1) Визначити ім'я класу; 2) Оголосити захищені і приватні дані-члени класу; 3) Оголосити публічні методи класу; 3) Забезпечте валідацію даних; 4) Додати конструктори і деструктор; 5) Додати додаткові функції-члени.

6. Результатом реалізації процесу визначення інтерфейсу об'єкта предметної області є чітке визначення методів (функцій-членів) і властивостей (атрибутів), які будуть доступні для взаємодії з об'єктами цього класу. Це включає: список публічних методів і атрибутів; декларації методів і атрибутів.

7. Мета перевантаження функцій у мовах програмування C/C++ полягає в тому, щоб забезпечити можливість визначення кількох функцій з однаковим іменем, але з різними параметрами. Це полегшує створення зручного інтерфейсу

для користувача, підтримує різні типи даних і операції, а також сприяє використанню одного імені для різних функцій з подібною поведінкою.

8. У мовах програмування C/C++, функції можуть бути перевантажені шляхом визначення кількох функцій з однаковим іменем, але з різними параметрами. Синтаксис запису перевантаження функцій виглядає наступним чином:

```
// Перевантажені функції з однаковим ім'ям
// Аргументи функцій повинні відрізнятися за типами або кількістю

// Приклад перевантаження функції add для додавання двох чисел різних типів
int add(int a, int b) {
    return a + b;
}

double add(double a, double b) {
    return a + b;
}

// Приклад перевантаження функції display для виведення різних типів даних
void display(int num) {
    std::cout << "Integer: " << num << std::endl;
}

void display(double num) {
    std::cout << "Double: " << num << std::endl;
}

// Приклад перевантаження функції calculate для обчислення площі різних
геометричних фігур
double calculate(double radius) {
    return 3.14159 * radius * radius; // Площа кола
}

double calculate(double length, double width) {
    return length * width; // Площа прямокутника
}
```

У цьому прикладі:

- функція `add` перевантажена для різних типів даних (цілих чисел і дійсних чисел).
- функція `display` перевантажена для виведення різних типів даних (цілих чисел і дійсних чисел).
- функція `calculate` перевантажена для обчислення площі різних геометричних фігур (кола і прямокутника).

9. Препроцесорні макроси `__FILE__`, `__LINE__`, `__DATE__`, `__TIME__` та `__TIMESTAMP__` у мовах програмування C/C++ зазвичай використовуються для різних цілей, зокрема:

1) Відлагодження програми: додавання `__FILE__` і `__LINE__` до друку повідомлень про помилки або відлагодження допомагає знаходити місце в коді, де сталася помилка або виникла певна подія;

2) Додавання інформації про версію програми: використання `__DATE__` і `__TIME__` дозволяє включати інформацію про дату та час компіляції програми в вихідний код. Це корисно для відслідковування версій програми або логування подій;

3) Створення унікальних ідентифікаторів: можна використовувати `__TIMESTAMP__` для генерації унікальних ідентифікаторів, наприклад, для автоматичного створення імен файлів або логів з унікальними назвами;

4) Додавання додаткової інформації в логи: макроси можна використовувати для додавання додаткової інформації (наприклад, імені файлу та рядка коду) до логів або повідомлень про помилки;

5) Генерація внутрішнього коду: макроси можуть бути використані для генерації внутрішнього коду, наприклад, автоматичної генерації логів або інших додаткових засобів відлагодження.

10. У мові програмування C++ функції з параметрами за замовчуванням оголошуються наступним чином:

```
// Синтаксис оголошення функції з параметрами за замовчуванням
return_type function_name(parameter_type1 parameter1 = default_value1,
                           parameter_type2 parameter2 = default_value2,
                           ...);
```

11. Препроцесорні директиви в мовах програмування C/C++ використовуються для визначення умовного компіляційного коду, макросів та налаштувань компіляції. Основні призначення кожної з них наступні:

`#define`: визначає макрос, який може використовуватися для заміни тексту у програмному коді. Наприклад: `#define PI 3.14159`

`#undef`: скасовує визначення макросу, визначеного раніше за допомогою `#define`.

`#if`: починає умовний блок коду, який компілюється, якщо вираз, який слідує за `#if`, видає ненульове значення.

`#ifdef`: починає умовний блок коду, який компілюється, якщо вказаний макрос був визначений раніше за допомогою `#define`.

`#ifndef`: починає умовний блок коду, який компілюється, якщо вказаний макрос не був визначений раніше за допомогою `#define`.

`#error`: викликає помилку компіляції та виводить повідомлення, що міститься у директиві `#error`.

`#pragma`: використовується для встановлення деяких параметрів компіляції, таких як параметри оптимізації, обробка попереджень або налаштування іншого компілятора. Це нестандартна директива, і її ефекти можуть відрізнятися залежно від компілятора.

12. Концепція абстрактного типу даних (ADT) полягає в тому, що він представляє собою модель даних разом із набором операцій, які можна виконувати над цими даними. Основна ідея полягає в тому, щоб приховати внутрішню реалізацію даних і використовувати лише інтерфейс для взаємодії з ними. ADT відрізняється від вбудованого типу даних в C/C++ таким чином: 1) ADT надає вищий рівень абстракції, приховуючи деталі реалізації і надаючи інтерфейс для взаємодії з даними; 2) ADT може мати власні методи (функції), що виконують різні операції над даними, тоді як вбудовані типи мають обмежений набір операцій; 3) Розширення функціональності ADT зазвичай є легшим, оскільки можна додавати нові методи або змінювати існуючі, не змінюючи сам тип.

13. Порівняльний аналіз типів `class` та `struct` у мові програмування C++

Спільні риси:

- Визначення нових типів даних: обидва типи створюють нові складні типи даних;

- Інкапсуляція: підтримують приховування деталей реалізації;
- Наслідування: підтримують створення нових типів на основі існуючих;
- Поліморфізм: можуть реалізовувати поліморфізм через однакові інтерфейси.

Відмінності

- Доступ за замовчуванням:

struct: публічні члени за замовчуванням (public).

class: приватні члени за замовчуванням (private).

- Призначення:

struct: для пасивних об'єктів, що зберігають дані.

class: для об'єктів з активною поведінкою та логікою.

- Наслідування за замовчуванням:

struct: публічне наслідування (public).

class: приватне наслідування (private).

14. У мові програмування C++, синтаксис запису ADT через клас (class)

виглядає наступним чином:

```
class ClassName {  
    // Оголошення приватних членів класу  
private:  
    type member1;  
    type member2;  
    // ...  
  
public:  
    // Оголошення публічних методів класу  
    void method1();  
    void method2();  
    // ...  
};
```

В цьому прикладі:

- ClassName - ім'я класу.
- member1, member2 - приватні члени класу.
- method1(), method2() - публічні методи класу.

Приватні члени і методи доступні тільки у межах класу, тоді як публічні методи можуть бути викликані ззовні класу.

15. Оператор `::` в мові програмування C++ використовується для доступу до глобальних змінних, функцій чи методів класу, а також для визначення простору імен.

Призначення цього оператора:

1) Доступ до глобальних об'єктів та функцій: використовується для доступу до глобальних змінних, функцій або класів, які визначені поза поточним простором імен;

2) Розділення ідентифікаторів у класах: використовується для доступу до членів класу або методів, коли ім'я членів конфліктує з іменами в локальному просторі імен.

Синтаксис:

```
namespace_name::identifier // Доступ до елементів простору імен
class_name::member_name   // Доступ до членів класу
::global_variable          // Доступ до глобальної змінної
```

Приклад запису даних у глобальний об'єкт з однаковим ім'ям:

```
#include <iostream>

int value = 5; // Глобальна змінна value

int main() {
    int value = 10; // Локальна змінна value
    ::value = 20;   // Запис у глобальну змінну value
    std::cout << "Local value: " << value << std::endl; // Виведе: Local
value: 20
    std::cout << "Global value: " << ::value << std::endl; // Виведе: Global
value: 20
    return 0;
}
```

У цьому прикладі `::value` вказує на глобальну змінну `value`, в той час як просто `value` вказує на локальну змінну `value`, оголошену всередині функції `main()`.

16. Оголошення членів класу та структури у мові програмування C++ має схожий синтаксис, але вони відрізняються використанням модифікаторів доступу за замовчуванням та призначенням. Класи використовуються для визначення об'єктів та пов'язаних з ними методів, в той час як структури частіше використовуються для організації даних без пов'язаних з ними методів або як прості контейнери даних.

17. Синтаксис і основні правила запису функцій-членів класу в мові програмування C++ наступні:

1) Оголошення в класі: функції-члени класу оголошуються всередині визначення класу.

2) Модифікатор доступу: функції-члени можуть мати модифікатори доступу `public`, `private`, `protected`, що визначають рівень доступу до них ззовні класу.

3) Параметри і тип повернення: функції-члени можуть мати параметри та тип повернення. Це аналогічно звичайним функціям, але їх визначення відбувається всередині класу.

4) Тіло функції: реалізація функції-члена знаходиться всередині фігурних дужок `{}`. Вона має доступ до приватних та захищених членів класу.

5) Виклик функції-члена: функції-члени класу можуть бути викликані для конкретного об'єкта класу за допомогою оператора крапки `(.)` або через вказівник на об'єкт та оператор `->`.

```
class MyClass {
public:
    // Оголошення функцій-членів класу
    return_type function_name(parameter_list) {
        // Тіло функції
    }
};
```

18. У мові програмування C++ існують три рівні (секції) доступу до членів класу, і кожен з них визначається використанням відповідних специфікаторів доступу:

`Public` (публічний):

- члени, оголошені з модифікатором `public`, доступні з будь-якого місця програми;

- вони можуть бути використані через об'єкт класу або в його нащадках.

`Private` (приватний):

- члени, оголошені з модифікатором `private`, доступні тільки в межах класу, в якому вони оголошені;

- вони недоступні для зовнішніх функцій або об'єктів.

`Protected` (захищений):

- члени, оголошені з модифікатором `protected`, доступні в межах класу та його нащадків (похідних класів).
- вони недоступні для зовнішніх функцій або об'єктів.

19. Синтаксис оголошення (створення) об'єкта класу в мові програмування C++ виглядає наступним чином: `ClassName objectName;`

Де: `ClassName` - ім'я класу, на основі якого створюється об'єкт.

`objectName` - ім'я створеного об'єкта.

Порівняльний аналіз класу та об'єкта цього класу:

Клас: це шаблон або опис, який визначає структуру та поведінку об'єктів. Містить оголошення даних та методів, що працюють з цими даними.

Об'єкт: це конкретний екземпляр класу, створений за його описом. Має власний стан, що включає в себе значення всіх його членів даних. Може викликати методи класу та працювати з його даними.

20. Спеціальні функції-члени класу в мові програмування C++ мають особливе призначення та синтаксис. Ці функції включають конструктори, деструктори та інші спеціальні методи.

Конструктори є спеціальними методами, які автоматично викликаються при створенні об'єкта класу. Вони ініціалізують початковий стан об'єкта. Синтаксис:

```
ClassName(); // Конструктор за замовчуванням  
ClassName(parameters); // Параметризований конструктор  
ClassName(const ClassName &obj); // Конструктор копіювання
```

Деструктори викликаються автоматично при знищенні об'єкта класу. Вони звільняють ресурси, які були виділені об'єкту. Синтаксис:

```
~ClassName(); // Деструктор
```

Спеціальні функції-члени класу повинні бути оголошені та визначені всередині визначення класу або підключені через заголовочний файл класу.

ВІДПОВІДЬ НА КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

1. Результати виконання концептуалізації предметної області, об'єктного аналізу та визначення інтерфейсів сутностей предметної області в загальному вигляді включають такі етапи:

1) Концептуалізація предметної області:

- *Побудова концептуальної моделі*: розробка абстрактної моделі, яка відображає основні елементи предметної області та їх взаємозв'язки;
- *Визначення основних понять і термінів*: створення глосарія, який включає визначення ключових понять і термінів, що використовуються в предметній області;
- *Виявлення ключових сутностей*: визначення основних сутностей (об'єктів), які мають важливе значення для даної предметної області.

2) Об'єктний аналіз:

- *Визначення сутностей та їх атрибутів*: виявлення та опис сутностей (об'єктів), включаючи їх атрибути (властивості), які характеризують ці сутності;
- *Побудова діаграм класів*: розробка UML-діаграм класів, що відображають структуру сутностей, їх атрибути і взаємозв'язки між ними;
- *Визначення зв'язків між сутностями*: опис типів зв'язків (асоціації, агрегації, композиції) між сутностями, а також їх кардинальностей (один до одного, один до багатьох, багато до багатьох).

3) Визначення інтерфейсів сутностей предметної області:

- *Опис інтерфейсів*: визначення методів і функцій, які сутності повинні реалізовувати для взаємодії з іншими сутностями чи системами.
- *Побудова діаграм послідовності*: розробка UML-діаграм послідовності, що показують порядок виклику методів та обмін повідомленнями між сутностями під час виконання сценаріїв.
- *Специфікація API* (інтерфейсів програмування додатків): документування інтерфейсів з описом методів, їх параметрів, типів повертаючих значень, а також можливих помилок.

2. Процес концептуалізації предметної області, об'єктний аналіз та визначення інтерфейсів сутностей предметної області є взаємопов'язаними

етапами розробки програмного забезпечення, які забезпечують систематичний підхід до побудови ефективних та узгоджених моделей і систем. Ось як ці процеси пов'язані між собою:

1) Концептуалізація предметної області:

- *Перший етап*: концептуалізація предметної області є початковим етапом, на якому визначаються основні елементи та поняття, що становлять предметну область. Вона включає в себе створення абстрактної моделі, яка відображає основні сутності та їх взаємозв'язки. На цьому етапі визначаються ключові поняття і терміни, створюється глосарій;

- *Зв'язок з об'єктним аналізом*: концептуальна модель, розроблена на цьому етапі, служить основою для об'єктного аналізу. Вона надає загальне уявлення про структуру та взаємозв'язки сутностей, які потім деталізуються та конкретизуються в процесі об'єктного аналізу.

2) Об'єктний аналіз:

- *Другий етап*: на цьому етапі відбувається деталізація концептуальної моделі. Визначаються конкретні сутності (об'єкти), їх атрибути, взаємозв'язки та поведінка. Результатом цього етапу є побудова діаграм класів та інших UML-діаграм, що деталізують структуру системи;

- *Зв'язок з визначенням інтерфейсів*: об'єктний аналіз визначає основні сутності та їх взаємодію, що служить основою для визначення інтерфейсів. Визначення атрибутів і методів сутностей дає можливість описати, які інтерфейси потрібні для їх взаємодії.

3) Визначення інтерфейсів:

- *Третій етап*: на цьому етапі розробляються інтерфейси, які визначають, як сутності будуть взаємодіяти між собою та з іншими компонентами системи. Це включає опис методів, параметрів, типів повертаючих значень та можливих помилок.

- *Зв'язок з концептуалізацією та об'єктним аналізом*: визначення інтерфейсів базується на результатах концептуалізації та об'єктного аналізу. Концептуальна модель надає загальне розуміння предметної області, а об'єктний

аналіз забезпечує детальну інформацію про сутності та їх атрибути, що дозволяє точно визначити необхідні інтерфейси.

3. Для визначення, чи слід описати абстракцію сутності предметної області мовою C++ типом структура (`struct`) або типом клас (`class`), можна використовувати наступні критерії:

1) Призначення сутності:

- `struct`: якщо сутність призначена для зберігання даних з мінімальною логікою обробки, як, наприклад, просто набір полів, що описують певний об'єкт.
- `class`: якщо сутність включає не тільки дані, але й функціональність, що обробляє ці дані, тобто коли потрібна інкапсуляція даних і методів.

2) Інкапсуляція:

- `struct`: якщо немає потреби приховувати деталі реалізації і всі члени (поля і методи) можуть бути публічними.
- `class`: якщо необхідно приховати деякі члени сутності від зовнішнього доступу, використовуючи приватні або захищені (`protected`) модифікатори доступу.

3) Наслідування:

- `struct`: якщо сутність не планується використовувати в ієрархії класів або потреба в наслідуванні є мінімальною.
- `class`: якщо сутність є частиною ієрархії класів і потребує можливості наслідування з поліморфізмом.

4) Конструктори та деструктори:

- `struct`: якщо не потрібні спеціальні конструктори, деструктори або функції ініціалізації/знищення.
- `class`: якщо необхідні спеціальні конструктори, деструктори, або є специфічні вимоги до ініціалізації або звільнення ресурсів.

5) Модифікатори доступу за замовчуванням:

- `struct`: у структурі всі члени за замовчуванням є публічними.
- `class`: у класі всі члени за замовчуванням є приватними, що забезпечує кращу інкапсуляцію.

6) Семантика і стиль кодування:

- `struct`: якщо семантика сутності більше відповідає просто структурі даних (як у C), то використовується `struct`.

- `class`: якщо семантика сутності відповідає повноцінному об'єкту з поведінкою, то використовується `class`.

4. Інтерфейс класу в програмуванні - це набір публічних методів і властивостей, які визначають, як зовнішні об'єкти можуть взаємодіяти з об'єктами цього класу. Він описує доступні операції і забезпечує абстракцію, приховуючи реалізаційні деталі класу. Інтерфейс класу включає:

1) публічні методи, що визначають поведінку класу.

2) публічні властивості (атрибути), хоча їх використання обмежене для збереження інкапсуляції.

3) конструктори та деструктори, що визначають спосіб ініціалізації та знищення об'єктів.

4) константні методи, які не змінюють стан об'єкта.

5. Причини, чому в класі C++ не можна оголосити конструктор з закритим рівнем доступу:

1) звичайне викорисання класу: якщо клас призначений для звичайного використання, де його екземпляри повинні створюватися без обмежень, використання приватного конструктора буде непрактичним. Приватний конструктор обмежує створення об'єктів, що може заважати використанню класу в звичайних сценаріях;

2) використання класу як базового для наслідування: якщо клас планується використовувати як базовий клас для наслідування, приватний конструктор ускладнює або робить неможливим створення екземплярів підкласів. Підкласи не зможуть викликати конструктор базового класу, якщо він приватний;

3) збільшення зв'язаності та ускладнення дизайну: використання приватного конструктора може вимагати визначення дружніх класів або функцій, що

ускладнює дизайн і підвищує зв'язаність між компонентами, що не завжди бажано;

4) необхідність створення об'єктів за замовчуванням: деякі сценарії вимагають створення об'єктів за замовчуванням. Якщо конструктор є приватним, це не дозволить створювати такі об'єкти в контекстах, де це необхідно (наприклад, в контейнерах STL, які потребують конструктор за замовчуванням).

6. Перевантаження функцій і функції з параметрами за замовчуванням - це два різні способи реалізації поліморфізму в мові C++, які дозволяють використовувати одну і ту ж функцію для різних наборів параметрів. Порівняльний аналіз цих двох підходів:

Критерій	Перевантаження функцій	Функції з параметрами за замовчуванням
Гнучкість	висока, різні реалізації для різних типів/кількостей параметрів	менша, одна функція для всіх наборів параметрів
Кількість коду	більше коду, більше функцій	менше коду, одна функція з параметрами за замовчуванням
Зрозумілість	чітко визначені окремі функції	простий виклик, але складніше обробляти різні сценарії
Управління змінами	легше оновлювати окремі функції	зміни параметрів за замовчуванням можуть впливати на всі виклики
Складність підтримки	вищий рівень складності через велику кількість функцій	легша підтримка, одна функція для всіх випадків
Приховані дефолтні значення	немає прихованих значень	можуть бути неочікувані наслідки при змінах

7. В C++ доступ до відкритих членів об'єктів класу здійснюється за допомогою таких операторів:

- Оператор . (крапка): використовується для доступу до членів об'єкта за іменем;

- Оператор -> (стрілка): використовується для доступу до членів об'єкта через вказівник на об'єкт.

8. Клас C++ як абстрактний тип даних (ADT) дозволяє реалізувати принцип інкапсуляції наступними способами:

- Приховування даних: використання модифікаторів доступу (`private`, `protected`) для обмеження доступу до внутрішніх даних класу, щоб зовнішні об'єкти не могли безпосередньо змінювати ці дані;

- Публічний інтерфейс: визначення публічних методів (`public`), через які здійснюється взаємодія з об'єктами класу, надаючи контрольований доступ до внутрішнього стану об'єкта;

- Контроль доступу: застосування методів для перевірки та управління доступом до даних, що забезпечує узгодженість і цілісність стану об'єкта;

- Інкапсуляція логіки: зосередження всієї логіки обробки даних всередині класу, що дозволяє змінювати реалізацію без впливу на зовнішній код, який використовує цей клас.